

Gezond publiek debat online

Een gezond publiek debat reflecteert de diversiteit van onze samenleving. Echter, op dit moment zijn technologiebedrijven als Google en Facebook de poortwachters van onze publiek debat. Dat zijn ze door hun dominantie en door het giftige bedrijfsmodel dat ze hanteren.¹ Voor een gezond publiek debat is een pluriform communicatielandschap essentieel, waarin bedrijven op eerlijke wijze om de gunst van de gebruiker vechten. Bits of Freedom pleit daarom voor de volgende maatregelen:

- 1. Dominante platforms moeten interoperabel zijn. De diensten van deze platforms moeten via een open en vrij protocol publiek toegankelijk zijn. Concurrerende diensten kunnen op deze wijze hun gebruikers laten communiceren met de gebruikers op het dominante platform.**

Als gebruiker heb je op het moment geen vrijheid hebben om over te stappen op een alternatief. Als je als WhatsApp-gebruiker niet langer van WhatsApp wilt gebruik maken, betekent dat het verlies van contact met je sociale netwerk. Je kunt wel gebruik maken van een alternatief netwerk, maar als je daar als enige bent, is het ook maar alleen. Het zou daarom mogelijk moeten zijn om vanaf het ene platform te kunnen communiceren met gebruikers van een andere platform. Dit is geen nieuw idee: e-mail werkt op dezelfde manier. Zolang jouw app het protocol voor e-mail gebruikt, kun je met anderen communiceren - ongeacht welke app of provider de ander gebruikt.

- 2. Dominante platforms moeten toegang voor derden tot bepaalde delen van hun diensten toestaan. Zulke platforms moeten gedwongen (kunnen) worden de hosting van informatie en het beheer van die informatie te ontvlechten en voor het beheer van die informatie een publiek toegankelijke API² beschikbaar maken. Concurrenten kunnen op basis daarvan onafhankelijke diensten ontwikkelen die de functionaliteit van het platform aanvullen, wijzigen of vervangen.**

Gebruikers hebben op dit moment bijzonder weinig controle op de curatie van de informatie. Het platform bepaalt, op basis van haar commerciële belangen, wat de gebruiker voorgeschoteld krijgt. De belangen van de aanbieder komen zelden of nooit overeen met de belangen van de individuele gebruiker of de maatschappij in het algemeen. Een publiek toegankelijke API zorgt ervoor dat curatie van de inhoud niet alleen bij de gebruiker komt te liggen, maar ook deze gebruiker daar ook effectief van

¹ We maakten eerder de beknopte analyse [Fix the system, not the symptoms](#) van de impact van de dominante positie van een handvol platforms. We beschreven naar waar hun macht precies uit bestaat, hoe die in stand wordt gehouden, en wat hiervan de consequenties zijn voor onze uitingsvrijheid. De genoemde maatregelen leveren een bijdrage direct of indirect een bijdrage aan de oplossing van de problemen onder paragrafen 3.1, 3.2, 4.3, 4.4 en 5.

² Een API is de combinatie van een stukje software en afspraken die het mogelijk maakt om twee losse applicaties met elkaar te laten communiceren. API staat voor Application Programming Interface.

gebruik kan maken door deze curatie uit te besteden aan een daarin gespecialiseerde derde.

3. **Het op het gedrag van gebruikers baseren van advertenties moet verboden worden. Advertenties kunnen dan nog altijd gepersonaliseerd worden, bijvoorbeeld op basis van de informatie die de gebruiker te zien krijgt.** De advertenties die gebaseerd zijn op het gedrag van gebruikers kunnen alleen bestaan als het gedrag van die gebruikers wordt bijgehouden en gebruikers worden geprofileerd. Het gevolg is een *tracking* industrie waarbij gebruikers niet alleen binnen het platform zelf gevolgd worden, maar ongemerkt ook ver daarbuiten. Om die *surveillance* van gebruikers te stoppen, zouden advertenties, gebaseerd op de *tracking* van gebruikers verboden moeten worden. Advertenties kunnen nog altijd gepersonaliseerd worden, bijvoorbeeld door naast een video over zelfbouw huizen, advertenties van een bouwmarkt te plaatsen.
4. **Er moet een verbod komen op het gebruik van zogenaamde dark patterns.** Allerlei vormen van manipulatie van de gebruiker zijn verstoep in het ontwerp van de dominante platformen. Zodra een video is afgelopen, start YouTube automatisch de volgende - eentje geselecteerd op basis van de belangen van Google, niet die van de gebruiker. Het kost ook vaak heel veel meer moeite om het gebruik van cookies te weigeren, dan te accepteren. Ook is de knop voor het accepteren van cookies vaak veel prominenter dan die voor het weigeren. Dit zijn allemaal bewuste keuzes van het platform, bedoeld om de gebruiker langer op het platform te houden en meer gegevens met het platform te delen. Het ontnemt op geniepige wijze de autonomie van de gebruiker. Zulke *dark patterns* moeten verboden worden, zodat de gebruiker weer zelf kan kiezen wat het op een platform wil doen.